

Kiszámítható támogató keretek mellett lehetnek sikeresek a hazai energiaközösségek (az energiaátmenetben/hez)

Aktívan bevonva az állampolgárokat, az önkormányzatokat és a helyi KKV-kat az energiaátmenetbe.

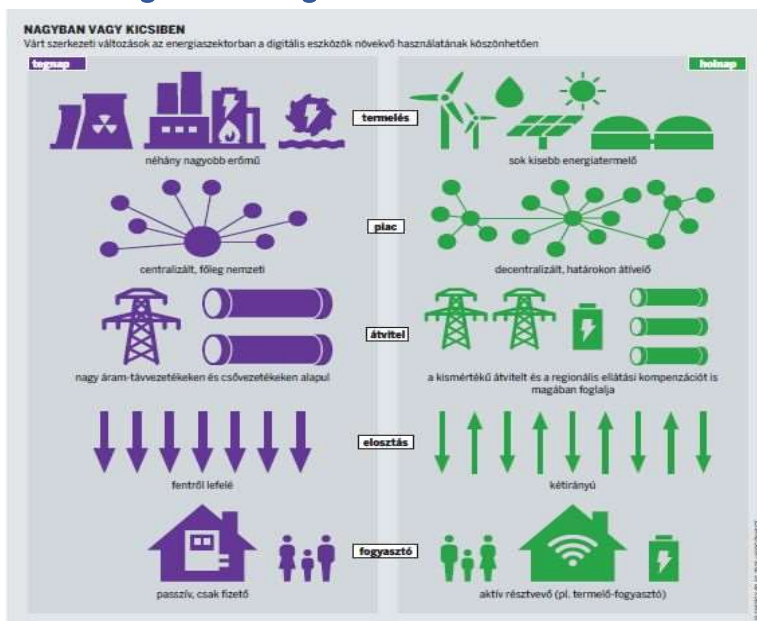
Energiátmenet és benne a decentralizált megújulóenergia-termelés

A jelenlegi energiaválság ismét megmutatta, hogy minden rendelkezésre álló eszközre szükségünk van ahhoz, hogy elérjük hazánk és Európa éghajlati céljait, fokozatosan kivezzük a fosszilis tüzelőanyagokat, és megvalósítsuk az energetikai átmenetet. A fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségünk sebezhetővé tett minket az ellátási sokkokkal és az áringadozásokkal szemben.

Azenergiaközösségek (közösségi energia) kulcsfontosságú megoldást jelenthetnek a megújuló energiaforrásokra alapozott energiafüggetlenség elérésében és Európa 2030-ig történő dekarbonizációjában.

A múltból örökölt, központosított energiarendszereink nagyon sérülékenyek, az energetikai átállás egy decentralizálási folyamatot is jelent, ahol az ellátási láncok rövidülnek, az energia termelése közelebb kerül a fogyasztóhoz, akár a fogyasztók házának tetejére, mint a háztartási napelemes rendszerek esetében.

Naperőművek hazai terjedése és korlátai – ami a magyar közösségi energia lehetőségekre ma leginkább hat

A hazai áramtermelésben már jelentős szerepe van a háztartási méretű kiserőműveknek (HMKE), 2021-ben a jellemzően háztetőkre telepített napelemes rendszerek darabszáma meghaladta a 100ezret, a beépített összteljesítményük az 1 GW-ot. (Forrás: [MEKH](#)). Bár ez a teljesítmény összemérhető 2 paksi atomerőműblokkal, de időjárásfüggőségük miatt éves szinten „csak” egy paksi blokk negyedét termelik meg.

Mellettük a nagyméretű, jellemzően zöldmezős naperőműparkok is terjednek, 2022. április 13-án

rekordot jelentő 1806 MW volt a hazai naperőművek termelési maximuma (Forrás: [MEKH](#)).

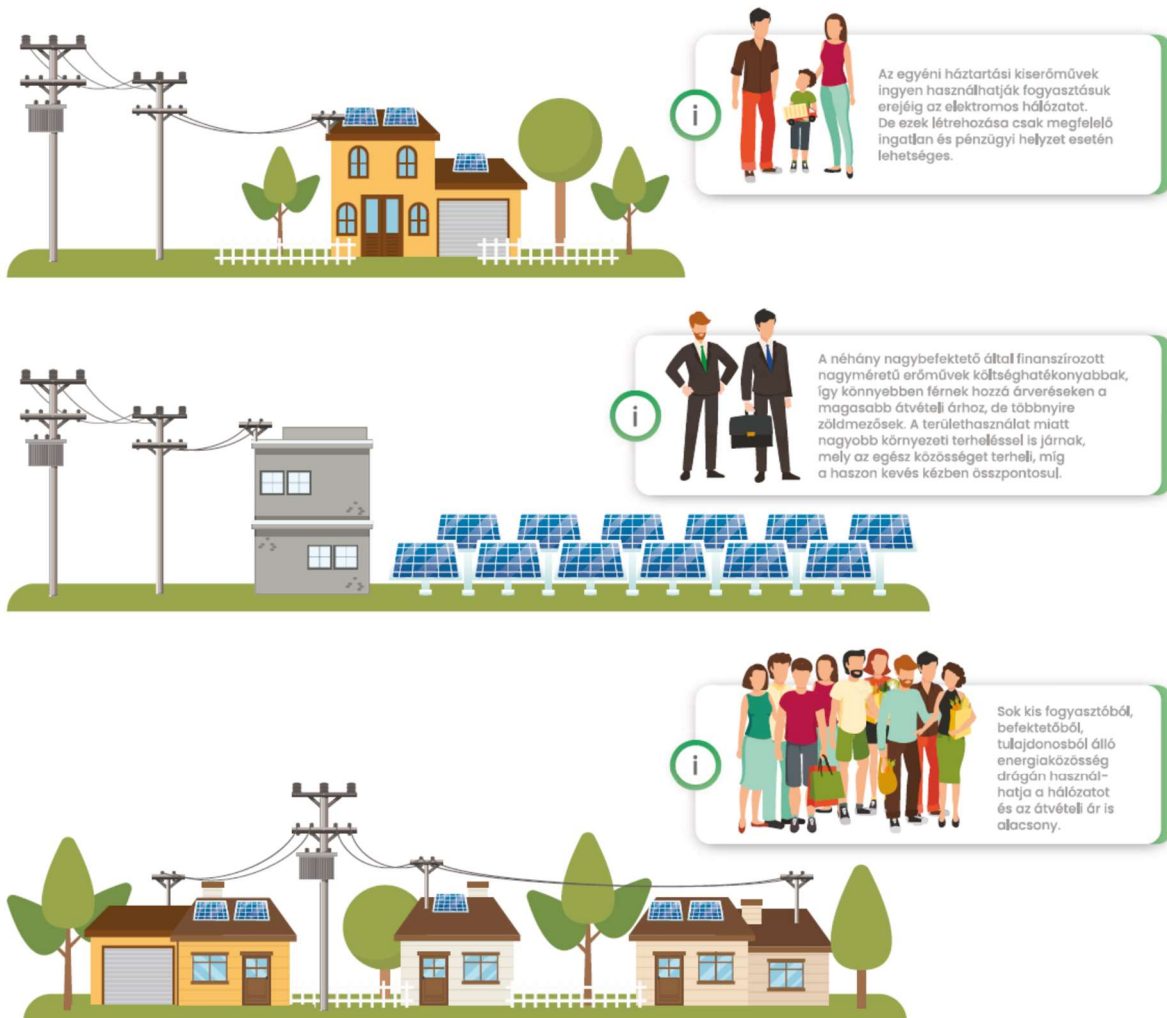
A villamosenergia rendszer sajátossága, hogy elvileg minden pillanatban ugyanannyi energiát kell termelni, mint amennyi elfogyasztásra kerül, **ezért korlátozott az időjárásfüggő megújuló energiát (nap-, szél) hasznosító erőművek csatlakoztathatósága a hálózatra.** A tervezett, csatlakozási engedélyekkel rendelkező naperőművekkel együtt elértük a jelenlegi elektromos ellátási rendszerünk rugalmasságának határát, jelenleg a háztartási méretűnél (50 kWp) nagyobb, közép- és nagyfeszültségű **hálózatra újonnan csatlakoztatható, időjárásfüggő erőművek kapacitása 0 MW a**

május 2-án a MAVIR (Magyar Villamosenergia-ipari Átviteli Rendszerirányító Zrt.) által kihirdetett közlemény szerint. ([MAVIR közlemény](#))

A villamosenergia-hálózat eddigi rugalmasságát kiaknáztuk, támogatva a lakosság egy tizedét, kisvállalkozásokat és önkormányzati intézményeket, amelyeknek megfelelő ingatlanjuk, tetőfelületük és anyagi lehetőségük volt saját háztartási méretű kiserőmű telepítésére), valamint a többnyire zöldmezős naperőművek tulajdonosait, állami és magánbefektetőket.

Ezen az árampiacon jelenhetnének meg a megújulóenergia-közösségek (és általuk a közösségi energia) amelyek eleve hátrányból indulnak, ahogy 2020-as tanulmányában már írt az MTVSZ. **Az eddigi európai és hazai potenciális megújulóenergia-közösségek egyelőre jellemzően megújuló áram termelésére-fogyasztására szerveződnek (azon belül itthon nagyrészt napelemes azaz fotovoltaiikus), ezért a továbbiakban is a háztartási és annál nagyobb méretű, napelemes közösségi energiára fókuszálunk jelen anyagban.**

KÖZÖSSÉGI ENERGIA HÁTRÁNYBÓL INDUL

(Forrás: CKFFC kiadvány 47-49. oldal: FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS: Rakjuk együtt helyre a kockákat: http://ffcelok.hu/wp-content/uploads/2020/09/Fenntarthato_fejlodes_A4_V6b.pdf)

Állami és EU-s támogatások a napenergia-termelés ösztönzésére

A háztartási méretű kiserőművek támogatása

A HMKE beruházások közvetlen, működtetésük közvetett támogatásban részesül:

- 1) A **beruházásra** korábban kamatmentes MFB hitel volt hozzáférhető, de időszakosan 50%-os ([családok otthonfelújítási támogatása](#)) vagy akár 100%-os ([Lakossági napelemes rendszerek támogatása és fűtési rendszerek elektrifikálása napelemes rendszerekkel kombinálva](#)) támogatás is elérhető.

E pályázatok tapasztalata, hogy a megtakarításokból megtérülő beruházásokat hatékonyabb lenne (részben) visszatérítendő támogatásokkal ösztönözni, így sokkal több fogyasztó számára, folyamatosan elegendő lenne az EU-s, hazai állami forrás. A túlzott támogatás nem ösztönöz kellően energiatakarékosságra, tudatos energiamedzsmentre, a 100%-os támogatásból megvalósuló rendszerek akkor is megtérülnek a termelő-fogyasztónak, ha nem ideális a tájolásuk vagy pár év után működésképtelenné válnak a karbantartás hiánya miatt, „csak” az ingyen pénz lesz kevesebb a csökkenő megtakarítással. A visszatérítendő támogatások befizetéseiből vissza lehetne fizetni akár a az EU-s helyreállítási alap hitelét (megtérülő beruházásokra érdemes hívni is a hitelt), vagy egy visszatérülő energiahatékonysági alapot lehetne létrehozni, amely sok energiaközösségnél már működő, bevált modell. A megtérülő beruházások hasznait visszaforgatva újabb beruházásokba tovább csökkenthető az energiafogyasztás, így újabb energiahatékonysági beruházásokra, energiaszegénységben élők támogatására nyílik lehetőség.

- 2) **Működési támogatást** jelent, hogy ún. **éves szaldós elszámolással** fogyaszthatják el a maguk által megtermelt energiát, gyakorlatilag **ingyen tárolóként** használva a közcélú hálózatot.

Örvendetesek ezek a támogatások, de az önfogyasztásra méretezés nem feltétlenül méretgazdaságos, fajlagosan olcsóbb lenne egy-egy tetőre több napelemet feltenni, majd az így termelt áramot több helyi fogyasztó között megosztani. A villamosenergia-megosztás fogalma már bekerült a VET-be, de a részletszabályok még hiányoznak. A jelenlegi hálózathasználati díjak változatlanok akkor is, ha a feleslegünket a szomszéd fogyasztja el vagy a trafóközveten kívülre kerül visszatáplálásra. Így a termelő-fogyasztókat nem ösztönzik energiaközösséghez való csatlakozásra, a feleslegük helyi megosztására, inkább érdemes azt saját maguknak elfogyasztani, akár elektromos autót, klímaberendezést beszerezve azt tölteni, illetve üzemeltetni. Ez által tovább nőnek az energiaigények, pedig a legolcsóbb és klímabarát energia, amit nem fogyasztunk el, ezért meg sem kell termelni.

2024-től EU-s kötelezettségként kivezetésre kerül az éves szaldós elszámolás, az újonnan hálózatra csatlakozó HMKE-k termelő-fogyasztói a megtermelt, de negyedórán belül el nem fogyasztott áramukat olcsóbban táplálhatják be a hálózatba, mint amennyiért később vételezhetnek onnan. Az új részletszabályok elvei sem igen ismertek, pedig kialakítható lenne olyan tarifarendszer, amely a helyi megosztást és energiaközösségbe szerveződést ösztönözné, ezáltal növelve a hálózati és fogyasztó oldali rugalmasságot.

Zöldmezős naperőmű parkok támogatása

A földre telepített, jellemzően zöldmezős naperőművek mérete a 0,5MW-tól már a több 10 MW-os nagyságot is eléri, megtérülésüket korábban az állam által garantált átvételi árak biztosították (KÁT, METÁR), de a mai magas energiaárak mellett pedig már piaci alapon is megtérülő beruházások (lennének, ha maradt volna szabad hálózati kapacitás.) Jelenleg a magas piaci áramárak miatt megfordult a támogatás iránya, az állami támogatási rendszerből kilépő vagy oda be sem lépő naperőművek tulajdonosainak az extraprofitjukat be kell fizetni a rezsivédelmi alapba.

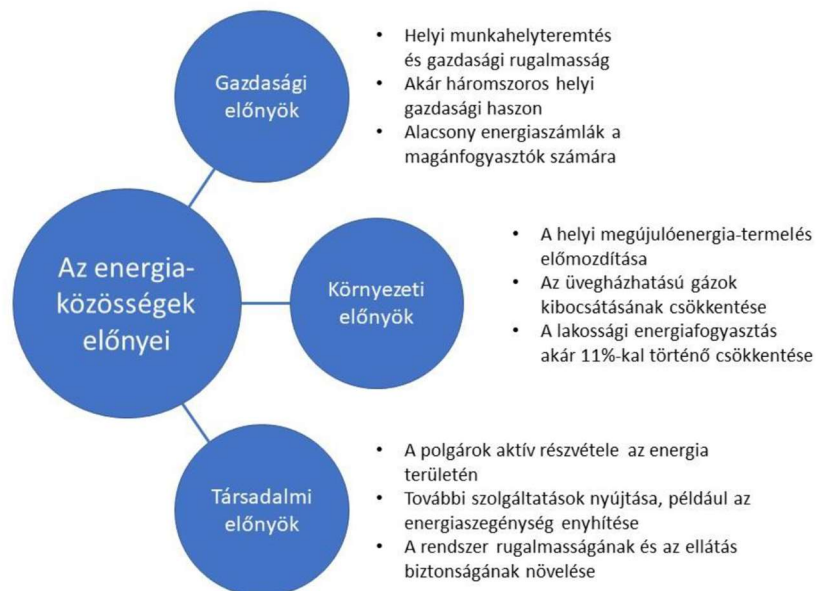
A közösségi energia hazai és európai múltja

A Magyar Természetvédők Szövetsége közel 10 éve, 2013 óta foglalkozik a közösségi energia népszerűsítésével, nemzetközi példák terjesztésével és hazai kezdeményezések támogatásával. Lásd: <https://mtvsz.hu/kozossegi-energia>

Az energiaközösségek több évtizedes múltra tekintenek vissza Nyugat-Európában, ahol először a helyi közösség tagjai összefogva, befektették pénzüket megújulóenergiát hasznosító beruházásokba. A jellemzően nap- és szélenergiák által termelt energiát értékesítették az árampiacon, az így megtermelt haszon felhasználásáról közösen döntöttek, osztalékként felveszik vagy visszaforgatják újabb megújuló energiás beruházásba.

Az energiaközösségek előnyei:

Az energiaközösségek számos előnnyel járnak mind a tagok, mind a helyi közösségek, mind pedig a társadalom egésze számára.

Forrás: https://mtvsz.hu/uploads/files/BW-RESCOOP_energy-communities_HU.pdf

Néhány energiaközösségi példa Európából:

A belga [Ecopower](#) több mint 30 éve egy vízimalom felújításával kezdte tevékenységét, ma már több mint 50ezer háztartást lát el 100%-ban megújuló energiával. A szervezetet ma a flandriai háztartások 1,64%-át látja el árammal - ezt 23 szélenergiás, 3 kis vízerőmű, 1 biomassza-erőmű és 322 decentralizált, iskolákra és lakóházakra telepített napelemez rendszer biztosítja. Az Ecopower emellett energiát is megtakarít: az elmúlt években segített részjegyeseinek felére csökkenteni az áramfogyasztásukat.

A [REScoop.eu](#) az energiaközösségek leggyakoribb formájának, az energiaszövetkezeteknek az európai szövetsége, amely az 1 900 európai energiaszövetkezet és az 1,25 millió, az energetikai átmenetben aktívan részt vevő állampolgár egyre növekvő hálózata. Magyarországi tagja még nincs, de két szomszédos országban már működik egy-egy energiaszövetkezet:

Horvátországban a Zöld Energia Szövetkezet ([ZEZ](#)) sikeresen hajtott végre két helyi közösségi befektetési kampányt Kőrös (Krizevci) városában, így először az innovációs központ, majd a könyvtár tetejére kerültek napelemek, a megtakarított áramszámlából pedig a helyi kisbefektetők 10 év alatt kamatokkal együtt kapják vissza pénzüket. Hazánkban az ilyen nyilvános betétgyűjtés a Magyar Nemzeti Bank engedélyéhez kötött, amely jelentős anyagi és adminisztratív terhet jelent kisebb, háztartási méretű kiserőművek finanszírozása esetében.

Romániában pedig egy energiaszövetkezet (Cooperativa de Energie: <https://cooperativadeenergie.ro/>) több száz tagja és egy spanyol energiaszövetkezet által nyújtott kölcsönből megvett egy zöldenergia-szolgáltatót, így az árampiacon beszerzett, 100%-ban megújuló forrásból termelt áramot értékesít tagjai és külső partnerei számára. Mivel egy meglévő, energiakereskedelmi jogosultsággal rendelkező céget vásároltak meg, nem kellett a drága és bürokratikus engedélyezési folyamatot végig vinniük. Viszont nem tudtak elegendő tőkét összegyűjteni ahhoz, hogy saját megújuló energia termelő egységeket is vásároljanak vagy építsenek, ezért kereskedőként ki vannak szolgáltatva az elszálló energiapiaci áraknak. Ugyanakkor a szövetkezeti tagjai, mint kisbefektetők sokkal türelmesebbek, mint egy bank, így van reményük a túlélésre, ezzel bizonyítva, hogy a közösségi megoldások válságállóbbak lehetnek gazdasági téren is.

Az energiaközösség mint szerveződési forma és szabályozási háttere

A közösségi energia segítséget kap az [EU Tiszta Energia Csomag](#)ja új jogszabályai által, amely új jogokat ad az uniós lakosoknak és közösségeknek, hogy megtermeljék, tárolják, használják és akár eladják, vagy megosszák saját megújuló energiájukat. E jogokat 2021-ig kellett átültetnie a tagállamoknak, így Magyarországnak is a gyakorlatba.

Az új EU-s jogokról, szabályozásról, jó gyakorlatokról szóló kiadványunk:

https://mtvsz.hu/uploads/files/kozossegi_energia_mindenkinek_mtvsvkiadvany_2019dec.pdf

Az energiaközösség elsősorban szervezeti koncepció, jogi formája három alapelven nyugszik:

- **Magánfogyasztók, önkormányzatok és/vagy kis- és középvállalkozások (kkv-k) tulajdonában és ellenőrzése alatt áll.** Általában demokratikus irányítási mechanizmus útján ellenőrzik.
- **Nyitott, és garantálja az önkéntes részvételt.** Minden érdeklődő előtt nyitott, minden tag hasonló irányítási jogokat élvez.
- Elsődleges **célja** a pénzügyi nyereség helyett a **társadalmi és környezeti előnyök elérése.**

Az állami támogatásokra vonatkozó friss EU-s szabályok lehetővé teszik a megújulóenergia-közösségek kiemelt támogatását. Erre jó példa Írország, ahol a hálózati kapacitásokat, garantált átvételi prémiumot elosztó tendereken külön keretre pályázhatnak az energiaközösségek, az 1. aukción 7 nyertes közösségi energia projekt kapott támogatást ([Forrás](#)). Németországi tapasztalat, hogy a közösségi fejlesztések lemaradnak az üzleti célú befektetőkkel szemben, amint az átvételi ár támogatások helyett tenderen kell versenyezniük. (Forrás: [2019.11.14-i előadás](#))

Mivel a demokratikus döntéshozatal lassabb, a közösségi befektetők óvatosabbak, így számukra mindenképpen fontos, hogy megfelelő idő álljon rendelkezésre a felelős döntések meghozatalára egy-egy beruházással, befektetéssel kapcsolatban. De ez az alaposabb előkészítő munka megtérül, a tapasztalatok azt mutatják, hogy sokkal jobb az elfogadottsága a megújulóenergia-beruházásoknak, ha annak tervezésébe, tulajdonlásába, üzemeltetésével, hasznaival kapcsolatos döntésekbe a helyi közösséget is bevonják.

Az energiaközösségekre, megosztásra vonatkozó EU irányelvek hazai jogba való átültetése

A megújuló energia irányelv (REDII) hazai átültetése során a fogalmak (energiaközösség, megújulóenergia-közösség, villamosenergia-megosztás, termelő-fogyasztó stb.) a Villamosenergiáról szóló törvénybe (VET) került be 2021 folyamán, így jelenleg a megújulóenergia-közösségek tevékenysége csak a villamosenergia termelésre, felhasználásra terjed ki, pedig fontos szerepük lenne a megújuló forrásból hőenergia termelésében, az energiahatékonyság növelésében vagy az energiaszegénység csökkentésében is.

Alapvető probléma, hogy nem születtek meg azok a részletszabályok, amelyek lehetővé tennék az energiamegosztást. Erre lehetőséget kínál várhatóan 2023-tól a **szabályozási tesztkörnyezet**, amelynek igénybevételével tesztelhetők lesznek a jelenlegitől eltérő energetikai szabályok, sikerességük esetén pedig alapjai lehetnek az új szabályozásnak.

Jelentős korlátot jelent a hazai szabályozásban, hogy egyelőre csak az árampiaci tevékenységek szerepelnek az energiaközösségek lehetséges tevékenységei között, pedig a hőenergia ellátásban, az energiahatékonyság növelésében vagy energiaszegénység csökkentésében is fontos szerepet játszhatnak.

Az energiaközösségekre vonatkozó hazai célok és támogatások:

A 2030-ig szóló [Nemzeti Energiastratégiában](#) már szerepelnek az energiaközösségek, célként lett megfogalmazva, hogy **2030-ra legyen minden járásban** legalább egy, független aggregátor által menedzselte, jól működő **energiaközösség**. E célban már megnevezésre került egy újabb energiapiaci szereplő, az **aggregátor**, amely összefogja a sok kis termelő/fogyasztó termelését, fogyasztását, hálózati rugalmasságát olyan méretben, amely már energiapiacra is értelmezhető és értékesíthető. Ez újabb bevételi forrást jelenthet az energiaközösség tagjai számára, ugyanakkor köztételekkel is jár, amely nem várható el egy induló energiaközösségtől. A fokozatosság jegyében lehet 2030-ra eljutni a 3. szintre, amelyhez Nyugat-Európában is több évtized kellett.

1. szint: közös finanszírozás helyi megújulóenergia-termelésre;
2. szint: közösen termelt megújuló energia önfogyasztásra, helyi megosztásra, szabályozási tesztkörnyezetben vagy módosított szabályozás mellett. Ekkor a még szükséges energiát a fogyasztók külső forrásból maguk szerzik be a meglévő szolgáltatójukon keresztül.
3. szint: teljes áramellátás az energiaközösség tagjai számára, áramtermelő, tároló egységekkel, okos eszközökkel, rugalmassági szolgáltatásokkal, közös energiabeszerzéssel.

Hazai pályázati források kísérleti energiaközösségek létrehozására

Közép-Kelet-Európában is egyedülállóak azok a hazai támogatások, amelyek segítik az első, kísérleti energiaközösségek létrehozását. Anyagi és szakmai támogatásuk azért is indokolt, mert változó jogszabályi és piaci környezetben kell műszaki és társadalmi innovációkat kidolgozniuk és a gyakorlatba átültetniük.

Energiaközösségek kialakítását és működését támogató mintaprojekt megvalósítása ([2020-3.1.4-ZFR-EKM](#))

A magyar állam 2 mrd Ft-os kerettel pályázatot hirdetett ([2020-3.1.4-ZFR-EKM](#)) 2020-ban, energiaközösségek kialakítását és működését támogató mintaprojektek számára, egy éve indult el a 7 nyertes mintaprojekt, május végén az egyik nyertes konzorciumot vezető MTVSZ és a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács közös konferencián mutatta be az eddigi tapasztalatokat.

A nyertes pályázók bevonásával a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem **Zéró Karbon Központja** ([BME ZKK](#)) havi rendszerességű fórumokat szervezett segítve a tapasztalatcserét és javaslatokat gyűjtve a kedvezőbb jogszabályi környezet kialakítására. Ezek főbb megállapításai, hogy (1) nagyobb rugalmasságra van szükség az innovációs pályázatokra vonatkozó szabályok esetében, mert a változó jogi és gazdasági környezetben folyamatos az újratervezés. (2) Szükség volna a nem energetikai szabályozások módosítására (adózás, jogi formák stb.). (3) A legnagyobb problémát a villamosenergia hálózatba való integrálódás jelenti. Vannak olyan projektek, amelyek egy nagyobb naperómű parkot (0,5 MW) hoznának létre, de nem kapnak csatlakozási engedélyt. Vannak, akik a már meglévő vagy a közeljövőben létesítendő háztartási kiseróművek termelő-fogyasztóit szeretnék energiaközösségbe szervezni, de amíg nem ismert a szaldó kivezetésének módja, addig nem tudnak sikeresen tagokat toborozni. Vannak, ahol társasházi villamosenergia-megosztást terveznek, ehhez is hiányoznak még a részletszabályok.

Az MTVSZ Közösségi Energia Szolgáltató (KESZ) létrehozását célzó mintaprojektje elsősorban nem műszaki, hanem társadalmi innovációként tekint az energiaközösségekre, ezért közösségi finanszírozás különböző módjait próbálja ki, hogy háztartási kiseróműveket telepítsen olyan közösségi funkciót ellátó épületekbe, amelyek bemutatóhelyként is szolgálhatnak közönségük és a közösségi energia iránt érdeklődők számára. A KESZ a folyamatosságra épít, a jelenlegi szabályozási keretből kiindulva (HMKE éves szaldós elszámolással), majd a szervezési, üzemeltetési tapasztalatok birtokában fejleszti tovább szolgáltatásait energiahatékonysági tanácsadás, energiamenedzsment és energia-megosztás területén. Az egyszerű üzleti modell ellenére is kihívásokat jelent a változó árszabályozás és kamatkörnyezet.

Energiaközösségek kialakítását támogató több éves program megvalósítása ([2021-ÉMI-MA](#))

A karbonkereskedelmi kvótabevételekből finanszírozott Modernizációs Alap leihívására sikeresen pályázott Magyarország energiaközösségek támogatására. A 2021 őszi kiírásban 100%-os támogatást kaptak leendő energiaközösségek kezdeményezői az energiaközösség, illetve termelő- és tárolókapacitások létrehozására, saját forrásból vállalva a tagtoborzás és üzemeltetés költségeit.

A pályázati kiírás nem volt társadalmi vitára bocsátva, a felhívás megjelenése és a beadási határidő között alig több mint egy hónap volt, így az alulról jövő energiaközösségi kezdeményezések nem tudtak elindulni ezen a pályázaton. Remélhetőleg a nyár folyamán megjelenő kiírást már véleményezhetik az érintettek is, továbbá elegendő idő fog rendelkezésükre állni a leendő energiaközösségi tagok bevonásával elkészülő pályázatokhoz.

Közösségi megújuló energiatermelés és felhasználás (RRF-3.4.1.)

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat kísérleti, **Szociális naperómű** projektje Tiszabón valósult meg 2020-ban, a falu határában épült 500 kW-os naperómű termelésének értékesítéséből származó bevételt a rászoruló, kisgyermekes családok számára, egy szoba füstmentes fűtésének támogatására fordítják. A helyreállítási alapból ([RRF-3.4.1](#)) 25MW-nyi kapacitás kiépítését tervezik 2026-ig, ugyanakkor a **Felzárkózó települések** program által érintett 300 településen sincs szabad hálózati kapacitás, ami akadályozza a projekt megvalósítását.

A szociális naperómű modellje közel áll az energiaközösség koncepciójához, hiszen nonprofit jellegű, a megújulóenergia-termelés nyereségét az energiaszegénység csökkentésére fordítja, ugyanakkor az érintett lakosság, fogyasztók, önkormányzat bevonása a tulajdonlásba, illetve a döntéshozatalba még egyelőre nem történt meg. A projekt feladata, hogy javaslatokat dolgozzon ki a szociális célú energiaközösségek számára kedvező szabályozásra.

Rugalmas és biztonságos villamosenergia-hálózat fejlesztése az időjárásfüggő megújuló energiaforrások integrálása érdekében (RRF-6.1.1; RRF-6.1.2)

Magyarország az Európai Unió Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) finanszírozásából mintegy 100 Mrd Ft-tal támogatná a rugalmas és biztonságos villamosenergia-hálózat fejlesztését az időjárásfüggő megújuló energiaforrások integrálása érdekében a villamosenergia-elosztók ([RRF-6.1.1](#)), illetve a MAVIR Zrt. ([RRF-6.1.2](#)) területén.

Fontos lenne, hogy az időjárásfüggő megújulóenergia-források integrálása érdekében tervezett villamosenergia-hálózati fejlesztések nyomán újra megnyíló csatlakozási kapacitások kiosztásakor az energiaközösségek naperómű beruházásai előnyt élvezzenek a magánberuházásokkal szemben, hiszen céljaik és nonprofit jellegüknél fogva nagyobb a helyi gazdasági, társadalmi és környezeti hasznuk. Jelenleg több kísérleti projekt is amiatt áll, mert bár a beruházásra megkapta a támogatást, de nem kap csatlakozási engedélyt.

Technikai támogatás az induló energiaközösségi kezdeményezéseknek

Az Európai Bizottság is felismerte, hogy nem elegendő a jogszabályi keretek biztosítása az energiaközösségek számára, további technikai támogatásra is szükségük van.

Ezért indította el az Energiaközösségek Tárháza (Energy Communities Repository), illetve a Vidéki energiaközösségek tanácsadó hálózata (Rural Energy Communities Advisory Hub - RECAH) kezdeményezéseket, amelyek a városi illetve vidéki közösségi energia kezdeményezéseket támogatják közös céljaik megvalósítása érdekében, legyenek azok akár formálódó, fejlesztési vagy megvalósítási szakaszban. Az MTSZ magyarországi szakértőként fogja segíteni a most induló és az év végéig nyitva álló pályázati felhívás keretében kiválasztott városi energiaközösségeket, kapacitásfejlesztő workshop szervezésével és igény szerint személyre szabott tanácsadással.

- EC-Repository honlap:
https://energy-communities-repository.ec.europa.eu/energy-communities_en
- Technikai segítségnyújtás pályázati felhívás:
https://energy-communities-repository.ec.europa.eu/news/call-technical-assistance-under-energy-communities-repository-2022-06-18_en

Az MTSZ javaslatai az energiaközösségeket támogató keretekhez:

Ahhoz, hogy a hazai közösségi energia kezdeményezések szárnybontogatásaiból ne vakrepülés legyen, szükség volna néhány olyan támpontra, ami irányt mutat számukra a bizonytalan jogi és gazdasági környezetben.

1. Fokozatosságra épülő támogatási rendszer a kísérleti energiaközösségek számára: Közép-Kelet-Európában is egyedülállóak a hazai pályázati támogatások a kísérleti energiaközösségek létrehozására, ugyanakkor nem várható el tőlük, hogy a Nyugat-Európában több évtizedes fejlődési lépcsőket átugorva, egyből az ellátóhálózat rugalmasságát növelő szolgáltatóként jelenjenek meg az energiapiacra. Fokozatosságra van szükség, támogatandó a közösségi finanszírozásból megvalósuló

megújulóenergia-termelés és -értékesítés is, ezt követheti a tagok közötti villamosáram-megosztás, később pedig a hálózatra rugalmasan csatlakozó, energiaszolgáltató energiaközösség.

Kétfordulós pályázatok kiírása esetén lehetőség nyílna arra, hogy a kiválasztott közösségek támogatást kapjanak az energiaközösség megalakítására, továbbá részletes üzleti terveik, megvalósíthatósági tanulmányok, engedélyek kidolgozására. Második fordulóban pedig támogatást igényelhetnek e részletes tervek, beruházások megvalósítására.

2. Kiszámítható árszabályozás:

Bár az energiaközösségek elsődleges célja nem a pénzügyi haszonszerzés, fennmaradásukhoz szükséges legalább a kiadásai fedezése, de kívánatos nyereség elérése, amelyet visszaforgathatnak a közösséget szolgáló fejlesztésekre. Ehhez olyan üzleti modellre van szükség, amely vonzó értékajánlatot kínál a közösség tagjai számára. Egy potenciális energiaközösségi tag, legyen az lakossági fogyasztó, önkormányzat vagy kisvállalkozás, akkor tud felelősséggel dönteni egy ajánlatról, ha előre tudja, meddig kapja kedvezményes, egyetemes szolgáltatói áron az energiát, mikortól kell versenypiaci áron beszerezni azt. Egy háztartási méretű kiserőmű tulajdonosa is akkor tudja eldönteni, érdemes-e csatlakoznia egy energiaközösséghez, ha ismertté válik számára, hogy egyéni termelő-fogyasztóként milyen áron tudja majd betáplálni, illetve visszavásárolni a villamosenergiát 2024-től az éves szaldó elszámolás kivezetését követően.

3. Használatarányos hálózathasználati tarifarendszer

Az EU is előírja a tagállamok számára, hogy az energiaközösségek arányosan és méltányos módon vegyék ki részüket a rendszer általános költségeinek finanszírozásából, de ennek összhangban kell lennie az elosztott energiaforrásokra vonatkozóan az illetékes nemzeti hatóságok által kidolgozott átlátható költség-haszon elemzéssel. A jelenlegi rendszerhasználati díjak nem ösztönözik a helyi megosztásra, hiába jelentene az kisebb terhelést az áramellátó rendszer magasabb szintjei számára.

Olyan új tarifarendszerre van szükség, amely a rendszerhasználati díjakon keresztül a helyben termelt megújuló energia helyben történő megosztására ösztönöz.

4. Szabályozási tesztkörnyezet a kísérleti energiaközösségek számára

A Villamosenergia törvény (VET) módosítása nyomán hamarosan igényelhető szabályozási tesztkörnyezet jó lehetőség a kísérleti közösségienergia-kezdeményezések számára, különösen, ha azt nem a támogatást nyert pályázóknak egyesével kell beszerezni, hanem ahhoz már a pályázati támogatással együtt el lehet nyerni. Ehhez az szükséges, hogy a támogatáskezelő szerv igényelje és megszerezze a szabályozástól való eltérés lehetőségét a Magyar Energiaszabályozási és Közműszabályozási Hivataltól (MEKH).

5. Társasházi naperőmű modell, mint a kollektív önfogyasztás első lépcsőfoka

A társasházakban lakók egyelőre elestek attól a lehetőségtől, hogy saját áramszámlájukat csökkentse a háztetőre helyezett naperőmű megosztott termelésével, mivel jelenlegi elszámolási rendszerben csak egy mérőórán keresztül lehet felhasználni a megtermelt energiát, jellemzően a társasházi közös terek világítására, illetve lift üzemeltetésére. Vannak már kísérleti kezdeményezések a társasházi megosztásra, ezek további tesztelése támogatásra érdemes. Egy társasházi közösség tagjai együttesen eljáró termelőfogyasztóként nem kell, hogy energiaközösséget hozzanak létre, működésükkel segíthetik a társasházi közösség harmonikusabb együttélését, illetve tapasztalataikat az energiaközösségek is hasznosíthatják. A nagyobb társasházaknál a közcélú hálózatra csatlakozás sem lehet akadály, hiszen a naperőmű termelte áram szinte mindig elfogy házon belül.

A társasházakra helyezett napelemes, háztartási méretű kiserőművek a meglévő villamosenergia-hálózat terhelése nélkül kínálnak lehetőséget a klímaselemleges megújuló energia termeléséből és

fogyasztásából eddig kimaradt lakosság bekapcsolódására. Ezért fontos, hogy a közeljövőben megnyíló szabályzati tesztkörnyezet segítségével kipróbálásra kerüljenek olyan mérési, elszámolási, szerződési megoldások, amelyek segítik a társasházi naperőművek elterjedését.

6. A közösségi részvétel a támogató keretek, a szabályozás és a támogatási rendszer kidolgozásában

Ahogy a megújulóenergia-beruházások elfogadottsága is nagyobb, ha a helyi közösséget bevonják a tervezésbe, megvalósításba, ugyanúgy hatékonyabb, ha az érintetteket bevonják a támogató keret kidolgozásában. A szabályozási egyeztetések jól működnek az iparági szereplőkkel, ezt ki kellene terjeszteni az energiaközösségekre is. Ezért van szervezés alatt a MERSZ, a Magyarországi Energiaközösségek és Rugalmassági Szolgáltatók Szövetsége, hogy érdekvédelmi szervként részt vehessen az üzletszabályzatok felülvizsgálatában részt vevő szabályzati bizottságok munkájában.

Ugyanígy hatékonyabb, ha a pályázati kiírások tervezetét is véleményeztetik a leendő pályázókkal, mert ezzel megelőzhető a félreértések, utólagos javítások, módosítások, növelve a pályázói bizalmat és a pályázatok minőségét egyaránt.

7. Nonprofit közösségi energia ügynökség létrehozása

A klíma- és energiaválság leküzdéséhez szükséges energiaátmenet sikerességéhez nélkülözhetetlen az érintett szereplők, önkormányzatok, civil közösségek, KKV-k tájékoztatása, képzése arról, hogyan lehetnek e folyamat elszenvedői helyett aktív részesei, tudatos fogyasztóként, energiaközösség tagjaként vagy akár szervezőjeként.

Erre látunk jó példákat már Skóciában ([Local Energy Scotland](#)) és Ausztriában ([Österreichischen Koordinationsstelle für Energiegemeinschaften](#)) is, ahol központilag támogatják információs anyagokkal, képzésekkel, személyre szabott tanácsadással az energiaközösségek létrehozását, működtetését, finanszírozását és fejlesztését.

Ezt a folyamatot támogató közösségi energia ügynökség létrehozásában a Magyar Természetvédők Szövetsége is szívesen részt venne megosztva eddigi tapasztalatait.

További info:

Kovács Bence, közösségi energia programvezető, MTVSZ, kovacs.bence@mtvsz.hu, mobil: 20 968 6865